

Maunulan päiväkodin lattiassa yhdistyvät tekniikka ja taide

Vesa Tompuri, toimittaja

Helsingin Maunulaan valmistunut 300-paikkainen päiväkoti on hyvä esimerkki siitä, miten perinteinen paikallavalettu rakennus saadaan heräämään eloon oivaltavalla tilasuunnittelulla. Ainutlaatuisesti rakennuksen tekee Helsingin kaupungin kuvataiteilija Tatu Tuomiselta tilaama teos, jonka luomat kuva-aiheet koristavat kaikkien kolmen kerroksen lattioita. Lattiamateriaalina on kulutusta erinomaisesti kestävä polyuretaanipohjainen massa.

Päiväkotien suunnittelu on oma erityislajinsa, jossa toiminnalliset vaatimukset poikkeavat oleellisesti kaikkien muiden käyttötarkoitusten mukaisista tiloista. Tilojen on sovellettava aikuisten työpaikaksi normaaleine toimistohuoneineen ja keittiöineen. Toisaalta ja ennen kaikkea rakennuksen on palveltava alle kouluikäisten lasten toiminnallisia tarpeita: on oltava tilat leikkimistä, ruokailemista ja nukkumista varten. Materiaalien ja pintojen keskeinen vaatimus on kulutuskestävyys – unohtamatta esteettisesti virikkeisen ympäristön merkitystä.

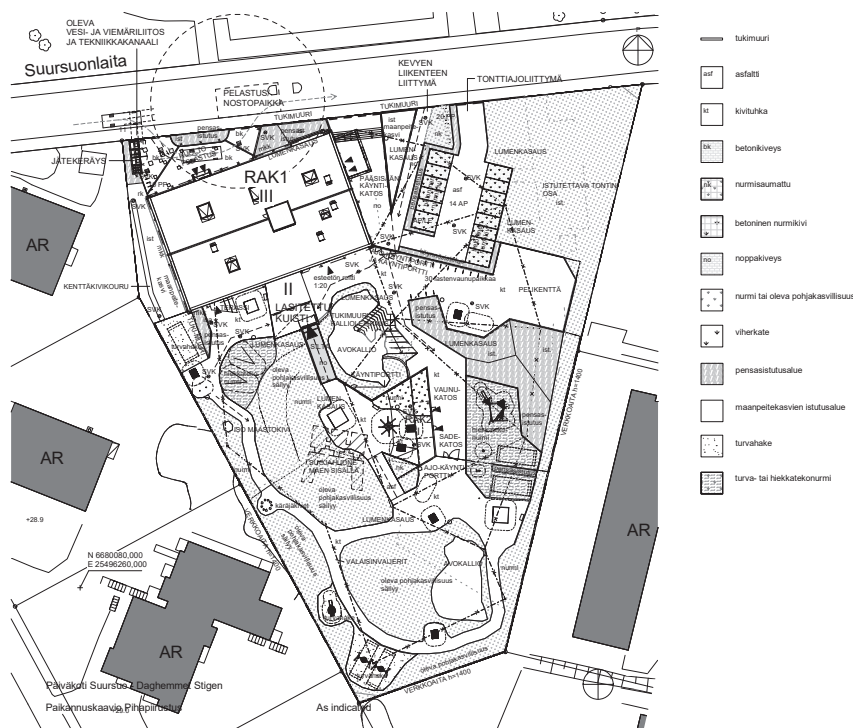
Kukin päiväkotirakennus on yksilöllinen, mutta samalla suuren kunnallisen rakennuttajan on ajateltava sitä, mikä on vakioitavissa yleispätevästi toimivaksi ratkaisuksi. Tätä varten Helsingin kaupunki teetti viisi vuotta sitten "Päiväkodin käsikirja" -suunnitteluoppaan, jonka laati Arkkitehtitoimisto AFKS Arkkitehdit Frondelius + Keppo + Salmenperä. Opaskirja päivitettiin viime vuonna, ja se sisältää ohjeita ja esimerkkejä hyvin toimiviksi osoittautuneista toiminnallisista ja materiaaliratkaisuista.

Maunulan päiväkodin arkkitehtuuri noudattelee projektiarkkitehti Mikko Liskin mukaan peruslähdekohtiltaan kaupungin teettämän suunnitteluoppaan periaatteita, joita hiljattain on sovellettu myös muun muassa Lapinmäen päiväkodissa Haagassa. Yksi keskeinen periaate on päiväkotirakennuksen modulaarisuus: rungoltaan ja mitoiltaan toistuvia rakenneyksiköitä tehdään tarvittava

1 Asemapiirros

2 Prosenttiperiaatteella toteutettu kuvataiteilija Tatu Tuomisen kuusiosainen teos Satujen palatsit levittäytyy osaksi Maunulassa sijaitsevan päiväkodin kolmen kerroksen lattioita.

3 Tiloissa toimivat suomenkielinen Päiväkoti Korento ja ruotsinkielinen Daghemmet Humlan. Päiväkotirakennuksen on suunnitellut arkkitehtitoimisto AFKS Arkkitehdit Frondelius + Keppo Salmenperä.

Arkkitehdit AFKS

- 4 Päiväkodin paikallavalutyömaa.
- 5 Laaja rakennuskokonaisuus on istutettu maisemaan.
- 6 Julkisivu etelään.

4

kerrannaisten määrä käyttäjämäärän mukaan mitoittaen.

Kaupungin laadittaman suunnitteluop-
paan periaatteita on sovellettu myös Maunu-
laan valmistuneessa 300-paikkaisessa päivä-
kodissa, jossa saman katon alla toimivat sekä
suomenkielinen Päiväkotikorento että ruot-
sinkielinen Daghemmet Humlan. Maunulassa
asuu lisäksi runsaasti monikulttuurisia ja -kie-
lisiä perheitä. Myös tämä on otettu huomioon
päiväkodin esteettisessä suunnittelussa.

Valoisia pintoja ja lattiataidetta

Maunulan päiväkoti on kaupungin suurin,
mistä seuraa se, että riittävästä luonnonvalon
määrästä on huolehdittava suunnittelemalla
tiloihin pitkiä yhtenäisiä näkymiä rakennuk-
sen läpi. Valoisuutta paikallavalettuihin sisä-
pintoihin on saatu myös betonin lasuuripinnan
avulla sekä täydentämällä materiaalikirjoja
suurharkko- ja lasiseinillä sekä puupinnoilla.

Keskeinen osa sisätilojen visuaalisella
ilmeellä on myös kuvataiteilija Tatu Tuomisen
Satujen palatsit -kuusiosaisella lattiataidete-
oksella, joka levittäytyy päiväkodin kaikkiin
kolmeen kerrokseen. Teoksen osat on toteu-
tettu lattiamaalauksina, keraamisista laatoista
ja massiivipuuparketista. Eri osien kuviot lai-
naavat historiallisten rakennusten lattiakoristeiden
osia ja ornamenttiikkaa. Kuvioinnit on toteutettu
niin, että teoksesta on mahdollista tunnistaa
viittauksen kohteet, kuten moskeijan piha,
katedraali ja keisarin palatsi. Teos perustuu
Tuomisen mukaan ajatukseen, että arkkitehtuurin
ja taiteen historiallisten kuvioiden muotokielessä
on jotain erityistä: jollei pyhää, niin ainakin
ylevää ja kaunista.

"*Satujen palatsit* -teoksessa ajatuksena on
viestiä, että tasa-arvoinen ja laadukas varhais-
kasvatus kaikille lapsille on tärkeää – päiväkoti
on Helsingille sama kuin Pyhän Markuksen
tuomiokirkko Venetsian tasavallalle", kertoo

kuvataiteilija Tatu Tuominen teoksen tausta-
ajatuksesta.

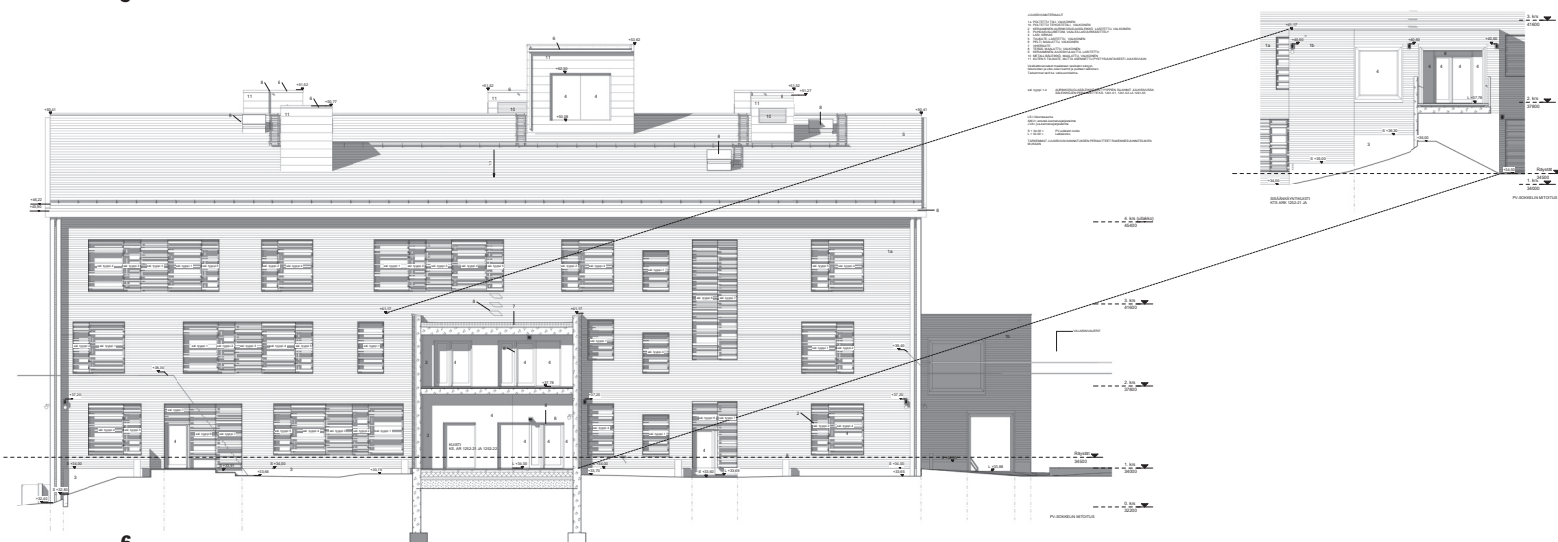
Helsingin kaupunki noudattaa prosentti-
periaatetta, mikä tarkoittaa, että kaupungin
kiinteistöjen uudis- tai korjausrakentami-
sen kustannuksista noin prosentti varataan
uuden julkisen taiteen toteuttamiseen. Viime
vuosien vilkas rakentaminen on mahdollis-
tanut taiteen tilaamisen useisiin julkisiin
rakennuksiin muun muassa Jätkäsaarella,
Vallilassa, Kalasatamassa ja Yliskylässä. HAM
Helsingin taidemuseo toimii hankkeissa
taideasiantuntijana, ja teokset liitetään osaksi
HAMin taidekokoelmaa.

Kulutusta kestävä lattia

Lattiataideteosten paikat ja materiaalivalinnat
on pitänyt ottaa tarkasti lattia suunnittelussa
ja lattianpäällystysurakassa. Lattian pinnoituk-
seen päätettiin jo varhaisessa vaiheessa käyt-
tää polyuretaanipohjaista pinnoitetta; ennen

5

6

7

8

9

7 Sisäänkäyntijulkisivu.

8 Julkisivu itään

9 Julkisivuissa paikallavaletun betonin kanssa yhdistyy vaalea tiili.

urakkavaihetta valituksi tuli Master Chemicals Oy:n valmistama järjestelmä, joka asennettiin Maunulassa kesällä 2020.

Järjestelmän oli todettu täyttävän päiväkotikäytön vaatimukset: riittävä askeläänen vaimennus, helppo puhtaanapidettavuus, liukastumista estävä sopiva karheus ja ennen kaikkea hyvä kulutuskestävyys. Master Chemicalsin oli todettu täyttävän myös sisäilmaluokan M1 vaatimukset.

Olennaista tässä kohteessa oli myös se, että pinnoitetta oli saatavilla useina väri vaihtoehtoina, jotta lattiataideteosten ja pinnoitteen värimaailmat saatiin sointumaan yhteen.

Ennen kuin pinnoitetta päästiin asentamaan, oli luonnollisesti odotettava betonin riittävää kuivumista, minkä jälkeen ylimääräinen sementtiliima hiottiin ja imuroitiin alustasta. Kun betonimassan suhteellinen kosteus oli las-

kenut alle 95 prosentin, päästiin aloittamaan asennus. Asennusajankohta oli vielä kesäaikaa, joten asennuslämpötila oli joka tapauksessa riittävä eli yli +15 C.

Polyuretaanilattiapinnoite koostuu tässä tapauksessa kolmesta kerroksesta: suoraan alapohjalaatan päälle siveltävästä primeristä, itsesiliävästä pinnoitteesta ja värillisestä, UV-säteilyn kestävästä pintalakasta. Tasauskerrosta ei siis tarvittu.

Näin toteutettu massalattia voidaan toteuttaa käytännössä saumattomana, koska polyuretaanin suuri murtovenymä "silloittaa" saumattomaksi asennetussa massalattiassa luonteenomaisesti syntyvät pienet halkeamat.

Tasaisuusvaatimus oli tässä kohteessa tiukka: korkeusasema sai poiketa suunnitellusta kahden metrin matkalla vain enintään kolme millimetriä.

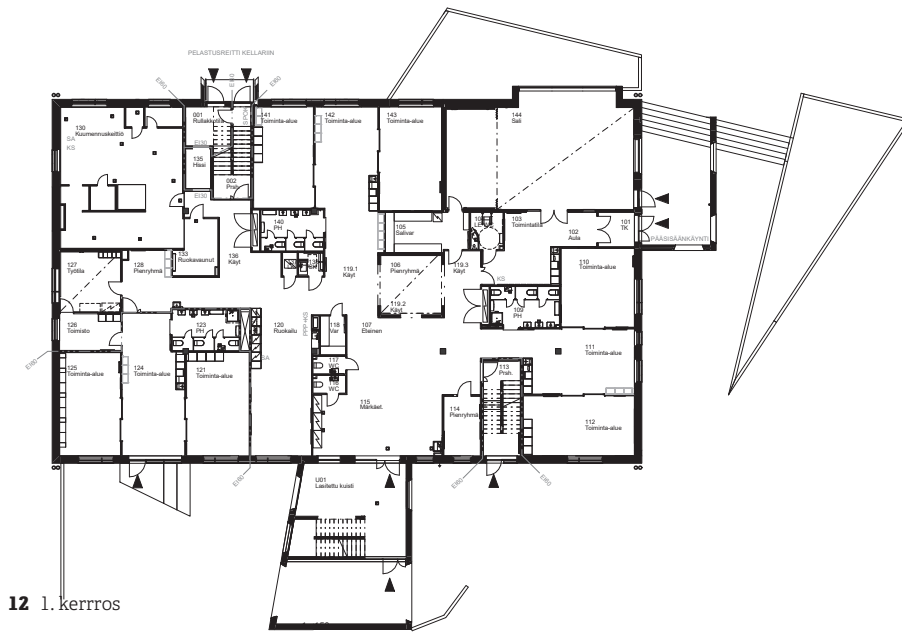

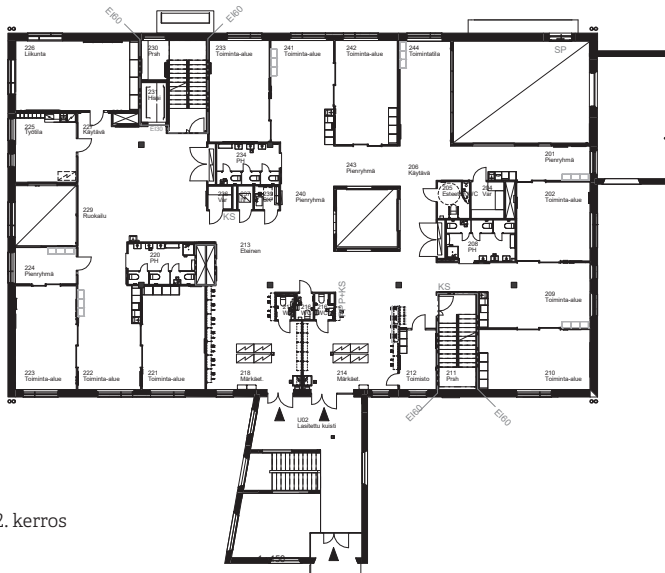
11

10 Tiloista avutuvat näkymät eri kerroksiin.

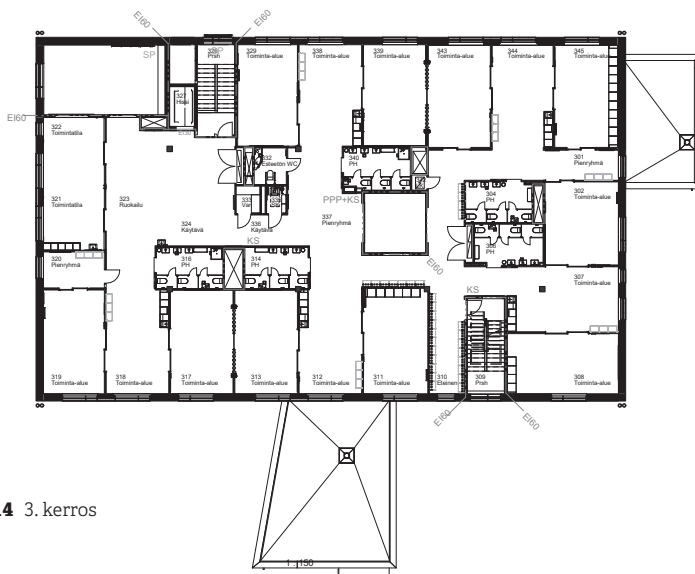
11 Liikuntasalitila.

12. 1. kerros

13. 2. kerros

14. 3. kerros

15. Satujen palatsit, 2020 (osa teoksesta)

16. Satujen palatsit, 2020 (osa teoksesta)

Päiväkoti Korento - Daghemmet Humlan

Osoite: Suursuonlaita 6, 00630 Helsinki

Rakennusaika: 03/2019 - 10/2020

Bruttoala: 3353 br-m²

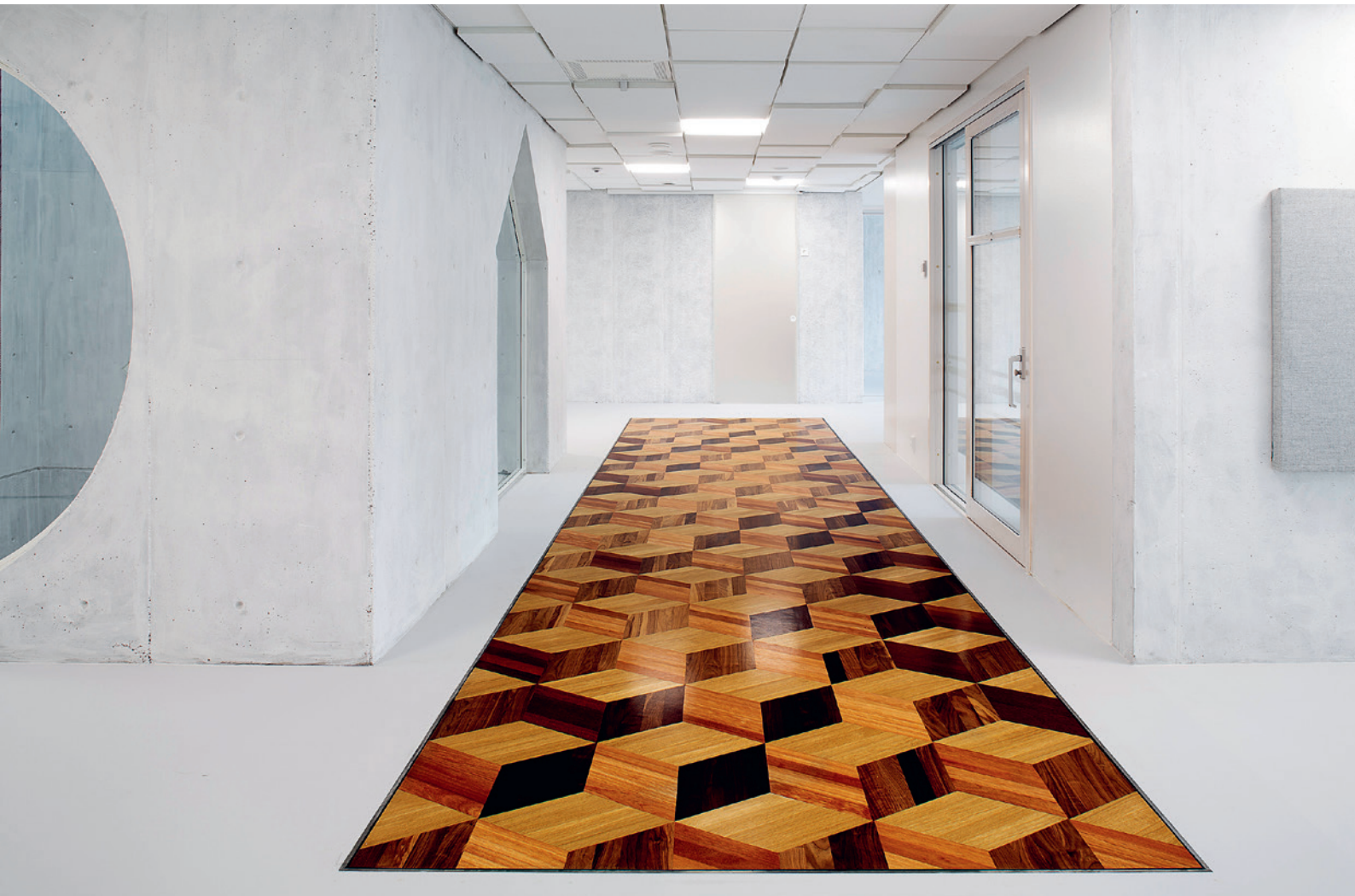
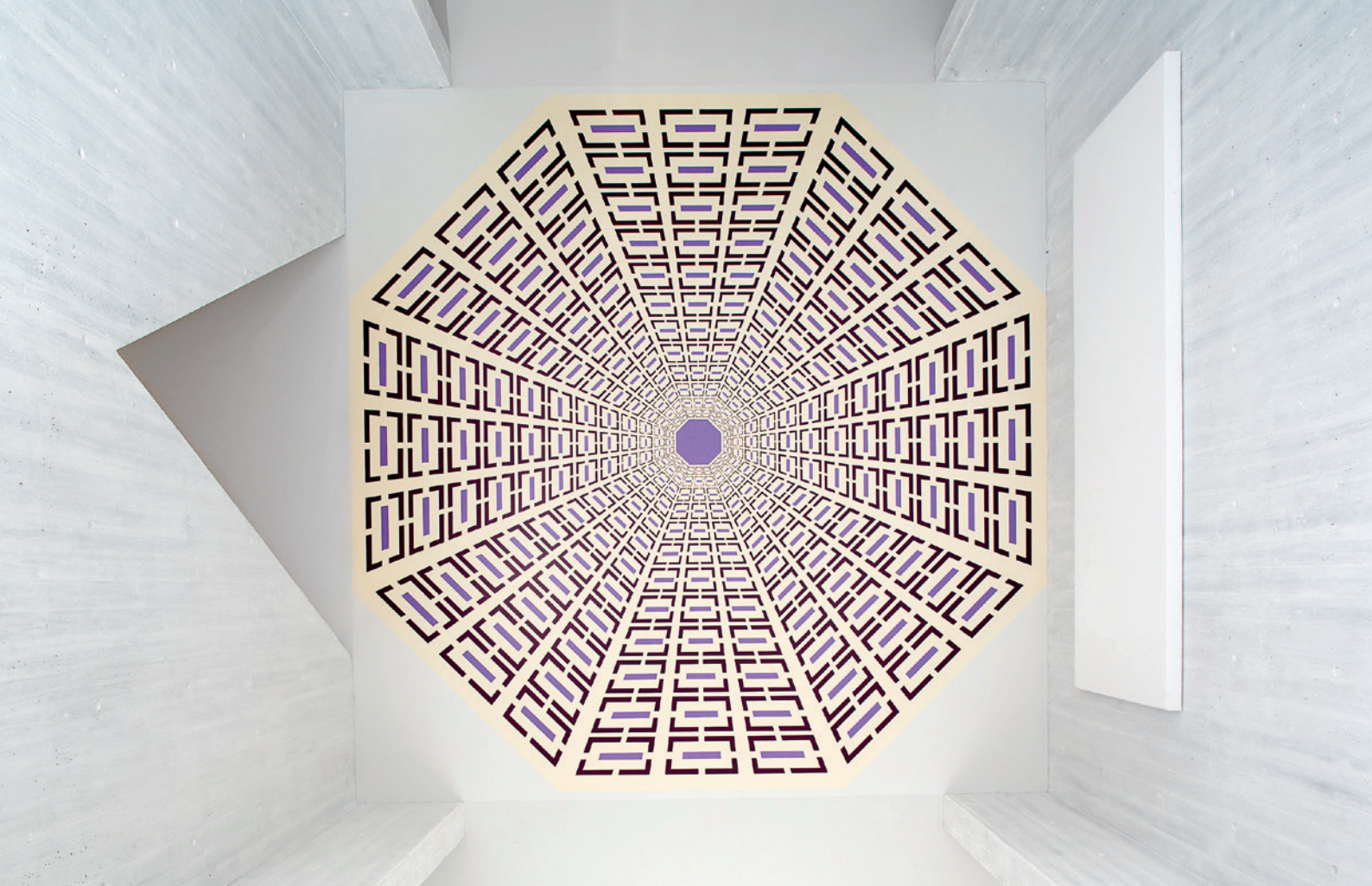
Tilavuus: 13550 m³

Rakennuttaja: Helsingin kaupunki, KYMP Kaupunkiympäristön toimiala, RYA Rakennukset ja yleiset alueet

Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehdit Frondelius+Keppo+Salmenperä Oy. Pääsuunnittelija Jari Frondelius, suunnitteluvaiheen projektiarkkitehti Maija Viljanen, työmaavaiheen projektiarkkitehti Mikko Liski

Rakennesuunnittelu: Ideastuctura Oy, Juha Kotiranta

Pääurakoitsija: Arkta Rakennuskultti Oy
Betonirakeneteet: Sokkelit ja ulkoseinät ovat paikallavalettuja teräsbeniseiniä, porrashuoneet, hissikuilu ja salien seinät paikallavalettuja teräsbetoniseiniä, muu pystyrunko betonielementtirakenteisia kerrospilareita. Välipohjat ja yläpohja deltapalkein tuettuja ontelolaatastoja. Betonin toimittaja: Rudus Oy
Paikallavalutyöt ja elementtiasennus: Lauer & Laubert OU / Torme OU

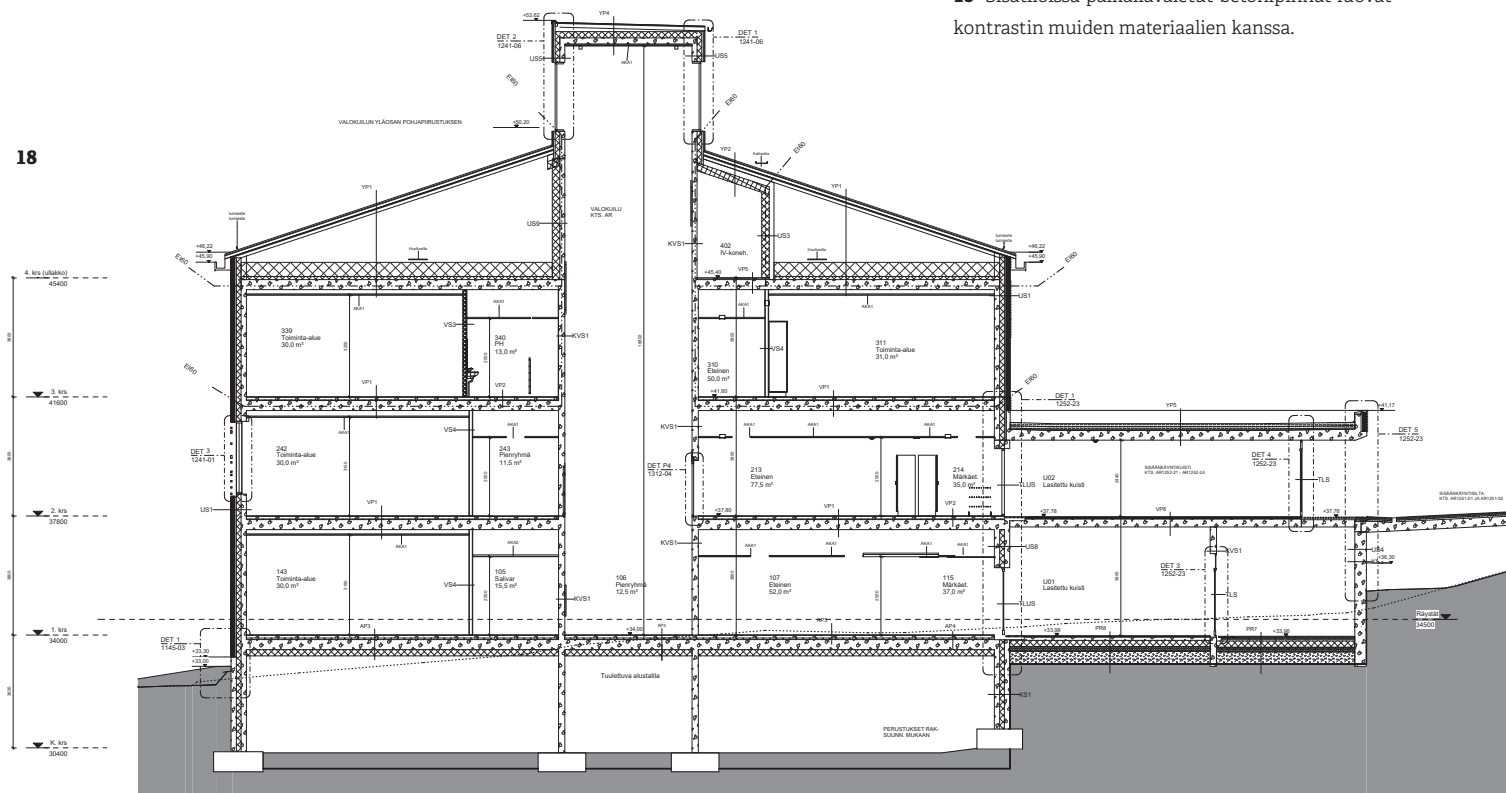

17

17 Satujen palatsit, 2020 (osa teoksesta).

18 Leikkaus

19 Sisätiloissa paikallavaletut betonipinnat luovat kontrastin muiden materiaalien kanssa.

19

Floors of Maunula day nursery combine technology with art

The day nursery for 300 children built in Maunula area of Helsinki is a good example of the use of ingenious spatial planning in a traditional cast-in-situ concrete building. The uniqueness of the building comes from a six-part work of art implemented as thematic motifs adorning the floors. Commissioned by the City of Helsinki, artist Tatu Tuominen's work spreads out onto each of the building's three levels.

Nursery design is a special field of its own, with functional requirements that differ essentially from facilities intended for other types of use. Not only must the spaces be suited for use as a workplace for adults, more importantly the

building must cater to the functional needs of children under school age.

Maunula day nursery, which was designed by architectural firm AFKS / Architects Frondelius + Keppo + Salmenperä, is the largest nursery in Helsinki. Lazure painted concrete surfaces contribute to the lightness of the cast-in-situ interior surfaces.

The six-part work of floor art by artist Tatu Tuominen, *Satujen palatsit* (Fairytale palaces), plays a key role in the visual appearance of the interior. The parts of the work have been implemented utilising floor paintings, ceramic tiles and solid wood parquet. The patterns of the different parts reference floor ornaments of historical buildings.

The locations and material choices of the works of floor art required a high level of precision in floor design and flooring works. The polyurethane-based flooring system meets the criteria specified for nursery applications: adequate impact noise attenuation, easy cleaning, anti-slip roughness, and good wear resistance. The chosen product manufactured by Master Chemicals also fulfils the requirements for indoor air quality rating M1.

The polyurethane flooring system consists of three layers: a primer applied directly on the floor slab, a self-levelling screed and a coloured, UV-resistance top lacquer. This eliminated the need of a levelling layer and the flooring could be produced without joints.